

स्त्रैरञ्जितान्याहुः सज्जनामावतान्पि । 'वर्णैः श्रेत्यादिभि-
भूतवर्णैरलोभिरञ्जितानीति पदार्थादर्शः । तस्मैतद्व्याख्या
विसरेण दशग्रा । मन्त्रमहोदधौ तेषां सप्त' अक्षरं
कर्मविशेषे विनियोगोक्तो यथा 'सर्वचन्द्रनिभं' चान्द्रि-
यप्रकाशयामितम् । जलस्य मण्डलं प्रोक्तं प्रज्ञायां ज्ञानं
कर्मणि । त्रिकोणं सत्त्विकोपेतं वश्ये वस्त्रेण मण्ड-
लम् । 'तरुं वज्रयुक्तं' जलो भूमेस्तु मण्डलम् ।
इत्तं दिवस्तु विह्वले विन्दु पट्टाङ्कितं तत् । वायु-
मण्डलसङ्घाटे नारणे वज्रमण्डलम् ।

भूतमारिन् पु० भूतान् पिशाचान् नारयति अपसारयति
मृ-ण्णिच्-णिति । चिह्नानामगन्तव्ये राजनि० ।

भूतयज्ञ पु० भूतानि प्राणिनो वायवादीन् उद्दिश्य यज्ञो
वर्धः । निम्नं गृहस्थकर्तव्यपक्षयज्ञानर्गते बलिभैरुदेव
कर्मणि 'भूतेभ्यो बलिहरणं भूतयज्ञः' हारीत कृतिः ।

भूतयोनि स्त्री इत० । भूतानामाकाशादीनां कारणे पर-
मेष्ठरे कैवल्योप० । [भूमेरपोभागे ।

भूतल न० भूरेव तलम् । १ पृथिव्याम् । इत० । २ पाताल-
भूतलिका स्त्री भूतलं पातालं भूतलनाम्नः उत । पृक्ता
याम् (पिङ्गुः शक) राजनि० बडदूरगमत्वात्तस्या-
स्तपालम् ।

भूतलिपि स्त्री इत० । भूतदेवते वर्णभेदे 'वाय्वग्निभूज-
बाकायाः पञ्चाक्षरपयः क्रमात् । पञ्च लुखाः पञ्च दीर्घाः
विन्नुलाः सन्धिसन्धराः । पञ्चशः कादयः पञ्चलघुहान्ताः
प्रकीर्त्तिताः' शा० ति० । कुडाकुलचक्रयन्त्रे २१२४५
दशग्रम् ।

भूतलोन्माथ पु० दानवभेदे हरिश्च० २४७० ।

भूतवर्ण पु० इत० । ध्येये भूतानां श्रेत्यादिवर्णं यथोक्तं
शा० ति० । "सर्वं विद्यनुमरुत् जण्यो रक्तोऽग्निर्विशदं
पयः । पीता भूमिः पञ्चभूतान्येकैकाधारतो विदुः" ।
"सर्वं श्रेतं तल केवाञ्चिदक्षपिङ्गवाणां वर्णकथनमुपा-
दानार्थं स्वशास्त्रानुरोधेन' राघवः । भूतदेवते सुखदीर्घ-
वहिते वर्णादिवर्णं च । भूतलिपियन्त्रे कुडाकुलचक्र-
यन्त्रे च दशग्रम् ।

भूतवास पु० ७त० । (वयङ्ग) विभीतकण्ठे । भूतावासा-
दवोप्यल [यतः । अपसारारोगे राजनि० ।

भूतविज्ञाया स्त्री भूतानां तदाविशिष्टानामिदं विक्रिया

भूतविद्या स्त्री भूतादिनिवारणार्थां विद्या । सुश्रुतोक्ते
देवाद्युपवर्णोपमार्थं बलिहरणादौ "भूतविद्या नाम

देवाद्युपवर्णोपमार्थः पितृपिशाचनागपहाद्युपवर्णोपमार्थः
शान्तिर्कर्म बलिहरणादि यज्ञोपवर्णमार्थम्" वा च तल
उत्तरतन्त्रे दर्शिता 'ब्रह्मविद्या ज्ञानविद्या नञ्जलविद्या

भूतविद्या सर्पविद्या' का० उ० । [येकादिकवायाम् अपरः ।

भूतवेशी स्त्री भूतानामिव वेशोऽस्याः गौरा० उनीम् । श्वेत-
भूतवस्त्रान् पु० भूतः पिशाच इव वस्त्रा । देवेषु शब्दमात्रा ।

भूतशुद्धि स्त्री० भूतानां देहारम्भकृषिद्यादीनां शुद्धिर्भावना

विशेषात् शोधनम् । तन्त्रादौ प्रसिद्धे देहारम्भकचतु-
र्विंशतितत्त्वानां भावनाविशेषेण संस्कारेण देववृत्ता
सम्पादने । भूतशुद्धिप्रकारस्तन्त्रसारे उक्तो यथा

गौतमीये "सुश्रुत्वावर्त्तना शोऽहमिति मन्त्रेण वो-

जयेत् । सहस्रां शिवे स्थाने परमात्मनि देशिकः ।

ध्वजवर्णं ततो वायुबीजं (यं) पठन् विन्दुवाञ्छितम् । पूरये

दिङ्गया वायुं सुधोः षोडशमात्रया । मातृया तु चतुः-

षट्प्रा कुम्भयेषु सुश्रुत्वा । हात्विंशमात्रया मन्त्री

रेचयेत् पिङ्गवास्थया । पूरयेद्गुनया चैव सञ्चिन्त्य नील-

मासुतम् । रक्तवर्णं वज्रबीजं (रं) त्रिकोणं सत्त्विका-

न्वितम् । तेन पूरकयोगेन मातृया षोडशास्थया ।

चतुःषष्ट्या मातृया च निर्देहेत् कुम्भकेन च । वाम-

पार्श्वस्थितं पापपुरुषं कञ्जकप्रभम् । ब्रह्महत्याशिर-

क्तञ्च खर्षस्तेयभुजद्वयम् । सुरापानहृदायुक्तं सुह-

तल्पकटिद्वयम् । तत्संसर्गिपदहन्मङ्गलप्रत्यङ्गपातकम् ।

उपपातकरोमात्रं रक्तमसुविशोचनम् । अङ्गवर्णपरं

क्रुद्धमेवं कुक्षौ विचिन्तयेत् । मूलाधारोत्थितेनैव

वज्रिना निर्देहेत् तम् । एवं सन्दृष्ट परितो हात्विंश-

मातृया ततः । भक्त्या सहितं मन्त्री रेचयेदिङ्गया

पुनः । वामनाद्यां चन्द्रबीजं (ठं) कुन्दे चयुतसप्तभम् ।

भावेन्दुबीजे संयोज्य ततः षोडशमात्रया । सुश्रुत्वा

चतुःषष्टिमात्रया तोयबीजकम् (यं) । ध्यात्वाऽऽमृतमयीं

हृदि पञ्चाशदण्डरूपिणीम् । तया देहं विचिन्त्यैव

मनसा पिङ्गकाध्या । हात्विंशमात्रया मन्त्री लं-

बीजेन ददं नयेत् । अस्थाने हंसमन्त्रेण पुनकोनैव

वर्त्तना । जीवं तत्त्वानि चानीय अस्थाने स्थापयेत्

ततः । इति कथा भूतशुद्धिं मातृकाभ्यामपारयेत् ।

ततो हंस इति बीजं हृदयमानीय कुलकण्डलिनीं

पृथिव्यादीनि च यथास्थाने स्थापयेत् । विशेषतस्तु

यत्किंविषये । हंस इति जीवाटिकं परमशिवे संयोज्य
शोऽहमिति मन्त्रेण स्थानं नयेत् । तन्त्रान्तरे "शोऽहमेवं